

Bijlage 3: scenario's vervolg wetsvoorstel plan van aanpak witwassen

1) Het wetstraject ongewijzigd voortzetten

Voordelen:

- De maatregelen uit het wetsvoorstel kunnen – indien ze aangenomen worden door het parlement – in werking treden.
- Mits het parlement tijdig het wetsvoorstel aanneemt – wat gezien de huidige controversieel verklaring niet waarschijnlijk lijkt – kan NL de afspraak uit het Herstel en Veerkrachtplan (HVP) nakomen om voor de indicatieve deadline van 31 maart 2025 een limiet op contante betalingen in werking te laten treden.

Nadelen:

- Omdat de inhoud van de AML-verordening en de inhoud van de maatregelen uit het wetsvoorstel plan van aanpak witwassen – op sommige punten significant – uiteenlopen, krijgen burgers in een kort tijdsbestek (maximaal twee jaar) te maken met verandering van regelgeving. Dit creëert mogelijk rechtsonzekerheid en is niet evenredig. Daarmee zou een dergelijk besluit op z'n minst schuren met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

2) Het wetsvoorstel wijzigen via een nota van wijziging

Binnen dit scenario zijn verschillende opties mogelijk. Het wetsvoorstel bestaat immers uit vier maatregelen en die kunnen op allerlei verschillende manieren gewijzigd worden. Hieronder zijn twee opties weergegeven: de maximale (alle maatregelen uit het wetsvoorstel aanpassen en voortzetten) en de minimale (één maatregel aanpassen en voortzetten en de rest schrappen). Dit laat echter onverlet dat ook andere combinaties mogelijk zijn.

2a: Het gehele wetsvoorstel aanpassen en voortzetten

In dit scenario wordt met een nota van wijziging ervoor gezorgd dat alle maatregelen uit het wetsvoorstel plan van aanpak witwassen zoveel mogelijk aansluiten bij de relevante bepalingen uit de AML-verordening. Hiermee wordt in feite vooruit gelopen op de implementatie ten aanzien van deze onderwerpen.

Voordelen:

- De maatregelen uit het wetsvoorstel kunnen – mits ze aangenomen worden door het parlement – iets eerder (rond juli 2026) dan voorjaar 2027 (moment van van toepassing worden van het AML-pakket) in werking treden.

Nadelen:

- Omdat het AML-pakket nog niet van toepassing is, zal het nationale wetsvoorstel de relevante bepalingen uit het AML-pakket niet alleen nader moeten aanvullen, maar ook moeten kopiëren. Zo zal het wetsvoorstel bijvoorbeeld de bepaling moeten bevatten dat alle poortwachters gezamenlijke voorzieningen kunnen opzetten. Het goed laten aansluiten van alle nationale maatregelen op het AML-pakket zal veel tijd kosten en op meer politieke discussie kunnen rekenen. Hierdoor zal de theoretische tijdwinst erg beperkt zijn.
- In dit scenario wordt de afspraak in het HVP niet gehaald binnen de afgesproken deadline van 31 maart 2025. NL zou een verzoek tot wijziging van de deadlines in het HVP in kunnen dienen. Mits dit wordt goedgekeurd door de Europese Commissie en de EcoFin en het wetsvoorstel vóór eind 2026 in werking treedt, kan een korting worden vermeden.
- Ook in dit scenario bestaat het risico dat het wetsvoorstel toch uiteen gaat lopen met de AML-verordening. In dat geval wordt het nadeel genoemd bij scenario 1 weer relevant.

2b: Alleen het verbod op contante betalingen boven €3.000 aanpassen en voortzetten

In dit scenario wordt het verbod op contante betalingen boven de €3.000 zoveel mogelijk in lijn gebracht met de AML-verordening. Er wordt niet vooruit gelopen op de introductie van het

verbod op contante betalingen bij het verlenen van diensten. Dat laatste heeft namelijk nadere bestudering en vergt daardoor meer tijd. Diensten worden zodoende in dit scenario meegenomen in het implementatietraject. NL kan wel vast blijven houden aan de grens van €3.000, aangezien de AML-verordening hier expliciet ruimte voor biedt. De overige bepalingen uit het wetsvoorstel worden geschrapt en lopen mee in het implementatietraject van het AML-pakket.

Voordelen:

- Het verbod op contante betalingen voor goederen treedt – indien het wordt aangenomen door het parlement – eerder in werking dan het voorjaar van 2027. Inwerkingtreding zou dan waarschijnlijk in januari 2026 mogelijk zijn. Daarmee wordt het witwasrisico's van contant geld eerder geadresseerd dan bij het van toepassing worden van het AML-pakket in het voorjaar van 2027. Daarnaast treft toezichthouder Bureau Toezicht Wwft al geruime tijd voorbereiding op het toezicht en handhaving van het verbod en kan dan eerder van start.
- Dit scenario biedt een kans om een korting op de HVP-gelden te voorkomen. Ook in dit scenario haalt NL de afspraak in het HVP niet voor de deadline van 31 maart 2025. Dit leidt er waarschijnlijk toe dat de Europese Commissie de uitbetaling van het relevante HVP-betaalverzoek (gepland voor Q2 2025) zal opschorten. Als het wetsvoorstel echter binnen zes maanden na opschorting (naar verwachting uiterlijk 1 januari 2026) alsnog in werking treedt, wordt deze opschorting opgeheven en zal NL niet definitief gekort worden.

Nadelen:

- In dit scenario wordt deels vooruit gelopen op de implementatie van de relevante bepaling uit de AML-verordening. De mogelijkheid bestaat dat de Europese bepaling uit de AML-verordening nadat deze in 2027 van toepassing is geworden, in de praktijk anders uitgelegd wordt dan de nationale bepaling. Zo zal de Europese anti-witwasautoriteit criteria voor samengestelde transacties moeten vaststellen. Die kunnen anders zijn dan de criteria die de nationale toezichthouder hanteerde. In specifieke gevallen kan dit ertoe leiden dat burgers binnen een kort tijdsbestek met wisselende regimes te maken krijgen.

3) Het wetsvoorstel intrekken en de bepalingen meenemen in het implementatietraject van het AML-pakket

In dit scenario treedt alles gelijktijdig in werking met het AML-pakket in het voorjaar van 2027.

Voordelen:

- Er wordt nationaal niet vooruitgelopen op de implementatie van het AML-pakket. Dit biedt de mogelijkheid om alles goed op elkaar af te stemmen en sluit het risico uit dat burgers geconfronteerd worden met verschillende regimes.

Nadelen:

- NL leeft in dit scenario de afspraak in het HVP niet na, wat tot een korting van mogelijk 600 mln. op de HVP-ontvangsten kan leiden. NL zal in gesprek moeten treden met de Europese Commissie om dit toe te lichten en een korting proberen te voorkomen. Hierbij moet NL aantonen dat de afspraken in het HVP objectief niet langer haalbaar zijn en waarschijnlijk een alternatieve maatregel op het gebied van de aanpak van witwassen moeten aandragen.
- Het risico op witwassen via contante betalingen voor goederen boven de €3.000 blijft langer bestaan dan in een scenario waarin deze bepaling via een nationaal wetstraject in werking treedt.
- Er zijn voor zowel de gezamenlijke transactiemonitoring als het contant geld verbod voorbereiding getroffen en investeringen gedaan door private en publieke partijen. Het wetsvoorstel is reeds behoorlijk vertraagd en de maatregelen zullen hierdoor nog meer vertraging oplopen.